

ZDRAVÍ A KRÁSA 20. 01. 2017

Kortikoidy pomáhají nejen při alergiích. Jaká jsou jejich rizika?

V případě, že se kortikoidy podávají v tabletách, se sice vstřebávají do krve v miligramových dávkách, ale mívají nežádoucí účinky na celou látkovou...

V našem organismu funguje **kortizol** a jeho deriváty jakožto stresové hormony, které člověku díky svým účinkům umožňují přizpůsobovat se vystavení dlouhodobému stresu a zátěži. Jejich účinek je velice široký a hlavním využitím je především **tlumení imunitního systému** člověka na mnoha úrovních. Kortikoidy tak dokážou zablokovat například silnou **autoimunitní nebo alergickou reakci**, například u astmatu nebo u výskytu **atopického ekzému** na kůži.

Kortikoidy se mohou využívat v podobě **tablet, mastí** nebo i **inhalačních kortikoidních léků**.

Podávání kortikoidů

V případě, že se **kortikoidy** podávají **v tabletách**, se sice vstřebávají do krve v miligramových dávkách, ale mívají nežádoucí účinky na celou látkovou výměnu organismu.

Na problémy s astmatem se předepisují hlavně **inhalační kortikoidy**, jejich dávky jsou mikrogramové a vstřebávají se minimálně do krve, takže jsou svými nežádoucími účinky prakticky neškodné. Působí jen v tom místě, kde je to žádoucí a na zbytek těla nemají prakticky žádný vliv, pokud jejich dávkování je v odpovídajícím množství.

Dávkování kortikoidů je nutné vždy dodržovat. V případě, že se objeví u uživatele nežádoucí účinky, pak je nutné po konzultaci s lékařem dávkování upravit.

Kortikoidní léky mají výrazné účinky a pomáhají často i tam, kde jiná léčba selhává.

Nežádoucí účinky kortikoidů

Kortikoidy jsou na jednu stranu velice účinné, ale na stranu druhou **velmi zrádné léky**. U autoimunitních nemocí i jiných chorob **kortikoidy** neléčí vlastní příčinu onemocnění, ale blokují imunitní systém poškozující tělo pacienta. Ve chvíli, kdy jsou **kortikoidy** nasazeny, projevy nemoci obvykle rychle ustoupí, po vysazení se však projevy mají tendenci opět navracet. Užívá-li pacient **kortikoidy dlouhodobě** a pak je náhle vysadí, může dojít až k jeho ohrožení na životě. Nadledviny člověka dlouhodobě užívajícího kortikoidy, je totiž přestanou přirozeně vyrábět, vysazování musí proto probíhat postupně.

Jedním z možných negativ **kortikoidů** je také celkové **utlumení imunitních reakcí organismu**, člověk se tak stává náchylnějším k různým infekcím a ke vzniku nádorových onemocnění.

Cushingův syndrom

Nadměrný příjem kortikoidů (může nastat i přirozeně nadměrnou funkcí nadledvin) způsobuje pro náš organismus vedlejší nežádoucí účinky, které se nazývají **Cushingův syndrom**. Tento syndrom se projevuje těmito nežádoucími účinky:

- **Obezita a nerovnoměrné přerozdělení tuku v těle člověka**

Tuk se hromadí v těle nerovnoměrně, a to především v oblasti břicha, vzniká tak velké tučné břicho s úzkými končetinami, tuk se rovněž typicky hromadí v oblasti obličeje a vzniká tak typický obézní měsíčkovitý obličej.

- **Zvýšení hodnoty cukru v krvi**

Zvýšenou hladinou cukru v krvi se zvyšuje i riziko vzniku cukrovky druhého typu.

- **Poškození kůže**

Kortikoidy, a to zejména ty v tabletové formě, mívají negativní vliv na tvorbu **kolagenu**, který se v kůži nachází. Kůže tak poté začíná prskat a dochází ke vzniku **strií** – prasklin, typicky na břiše. Tyto strie bývají temně fialového zbarvení. Spolu s těmito problémy se objevuje také **pomalé hojení ran**.

- **Potlačení vlastní obranné reakce kůže**

V průběhu terapie **léčby kortikoidy** se u člověka mohou častěji objevit bakteriální, houbové nebo virové **infekce** projevující se nejen na kůži. Při intenzivní dlouhodobé léčbě kortikoidy může docházet k **atrofii kůže**, tedy k jejímu ztenčení, jemnému řasení a prosvítání cév. Kůže je potom mnohem zranitelnější. Kortikoidy také způsobují **stažení krevních vlásečnic**. Pokud se k ošetření pokožky používají přípravky s obsahem hormonů pravidelně a dlouhodobě, ztrácejí stěny vlásečnic svoji pružnost, zůstávají trvale rozšířené a snadno praskají.

- **Zvýšení krevního tlaku**

Vysoký krevní tlak má negativní vliv a dopady na rozvoj **aterosklerózy** (kornatění tepen, které vzniká v důsledku ukládání tukových látek do stěny tepny) a její komplikace.

- **Používání kortikoidů v oblasti obličeje**

Při delším podávání kortikoidů v oblasti obličeje může dojít k **přivýknutí kůže** na podávané přípravky. Po jejich vysazení se pak může na pokožce objevit **výsev červených drobných pupínků** okolo úst, jedná se o tzv. **periorální dermatitidu**. Komplikací lokální léčby kortikosteroidy může být také **kontaktní alergie** na tuto účinnou součást zevní terapie.

- **Žaludeční vředy**

Kortikoidy mají schopnost **blokovat ochranný hlen žaludku**, který žaludek chrání před účinky kyseliny chlorovodíkové. Samotné kortikoidy nemají na vznik žaludečních vředů vliv, pokud však zkombinujeme kortikoidy a **nesteroidní antirevmatika**, pak je riziko vzniku žaludečních vředů poměrně vysoké

- **Osteoporóza**

Kortikoidy mají vliv i na **stavbu kostí** a jejich dlouhodobé užívání způsobuje projevy této nemoci.

- **Zhrubnutí hlasu**

Trvalé užívání kortikoidů v jejich inhalační formě může **změnit hlas** kvůli ovlivnění sliznice hlasivek.

- **Negativní vliv na produkci přirozených hormonů kůry nadledvin**

Vstřebané kortikoidy působí tlumivě na produkci **přirozených hormonů kůry nadledvin**. To se projeví jako akutní neschopnost organismu reagovat na **zátěž a stres**.

Kortikoidy - kdo by si na ně měl dávat největší pozor?

Závažnými poruchami způsobenými užíváním kortikoidů jsou ohroženy především **malé děti**, rovněž u **těhotných žen** je nutné tyto prostředky aplikovat velice opatrně.

Užívání kortikoidů jen pod dozorem lékaře!

Ošetřující lékař předepisuje **kortikoidy** v takové dávce a formě, aby způsobovali co nejmenší škodu. Kompetentní lékař si musí být možných vedlejších účinků těchto léčiv vědom, a pokud pacienta těmito účinkům vystaví, pak k tomu má důvody. U každého pacienta se tato situace musí řešit individuálně. Při **užívání kortikoidů** je však vždy konzultace s lékařem nutná. Ten zváží, zda pozitiva takovéto léčby převládnu nad možnými negativy. Je rovněž důležité zvážit způsob **podání a dávkování léku**, které stanoví lékař, který musí mít veškerou naši důvěru.